

ПРОЛОГ

Той світанок не віщував нічого доброго.

Саме небо вже розповідало цю історію: сумне срібне гало вабило з-за обрію.

На даховій терасі мармурового палацу стояли син і батько. У сторожкій задумі вони спостерігали, як бліде світанкове проміння виштовхує темряву.

— Де він? — запитав юнак.

Батько не дивився в його бік.

— Не виходив із покоїв, відколи віддав наказ.

Тяжко зітхаючи, юнак провів рукою по хвилястому волоссі.

— Це призведе до бунтів у місті.

— І ти якнайшвидше покладеш їм край, — лаконічно відповів батько, не зводячи очей зі зловісної смуги світла.

— Якнайшвидше? А ти не думаєш, що батьки — будь-якого походження й статусу — боротимуться, щоб помститися за свою дитину?

Зрештою батько обернувся до сина. Його очі були глибокі й запалі — наче якась вагота тягнула їх ізсередини.

— Вони боротимуться. Як і повинні. Але ти подбаєш, щоб це не перетворилося на більшу проблему. Виконаєш свій обов'язок перед правителем. Зрозумів?

Юнак якусь мить мовчав.

— Зрозумів.

— Генерале аль-Хурі.

Старший чоловік обернувся до солдата, який з'явився позаду нього.

— Так?

— Виконано.

Генерал кивнув, і солдат пішов геть.

І знову батько й син задивилися на небо.

Чекали.

Крапля дощу впала на пересушену землю під ногами та просочилася під охристий камінь. Ще одна бринькнула об залізну балюстраду, перш ніж зісковзнути в порожнечу.

Невдовзі навколо них уже розмірено стукотів дощ.

— А ось тобі й доказ, — сказав генерал глухим від тихої муки голосом.

Син відповів не одразу.

— Батьку, він не може цьому протистояти.

— Може. Він сильний.

— Ти ніколи не розумів Халіда. Йдеться не про силу. Про суть. Те, що станеться далі, знищить рештки його особистості, лишивши оболонку — тінь того, ким він колись був.

Генерал здригнувся.

— Думаєш, я бажав йому цього? Я потонув би у власній крові, щоб це попередити. Але в нас немає вибору.

Юнак похитав головою та витер краплі дощу з підборіддя.

— Я відмовляюся в це вірити.

— Джаляю...

— Має бути інший спосіб, — юнак відвернувся від поруччя та зник, спустившись сходами.

По всьому місті наповнювалися дощовою водою давно пересохлі колодязі. Потріскані, обпалені сонцем резервуари

мерехтіли калюжками надії, і люд Рея¹, прокинувшись, тішився із цього. Мешканці висипали на вулиці, здіймаючи усміхнені лиця до неба.

Не знаючи ціни.

Адесь у глибині палацу з мармуру й каменю вісімнадцятирічний юнак сидів на самоті перед столом із полірованого ебенового дерева...

Слухав дощ.

Світло єдиної в кімнаті лампи відбивалося в його бурштинових очах.

Світло в облозі темряви.

Спершись ліктями в коліна, він обхопив руками голову. Заплющив очі. Слова відлунювали навколо нього обіцянкою життя, що сягало корінням минулого.

Життя, в якому його гріхи будуть спокутані.

«Сто життів за одне, яке ти відібрав. По одному життю до сходу сонця. І якщо відступишся хоч раз, я заберу в тебе сон. Я заберу в тебе твоє місто.

І я однаково заберу ті життя — тисячократно».

¹ Рей — одне з найстаріших міст Ірану. (Тут і далі — прим. пер. Авторський глосарій подано наприкінці книжки.)

МІРКУВАННЯ ПРО СЕРПАНОК І ЗОЛОТО

Вони не були ніжними. Та й чого б їм такими бути?

Зрештою, ті люди не очікували, що вона доживе до світанку.

Руки, які розчісували гребінцями зі слонової кістки довге, до пояса, волосся Шахразида й натирали сандаловою пастою бронзову шкіру її рук, робили це з брутальною відстороненістю.

Шахразида спостерігала, як юна прислужниця припорошує її оголені плечі золотою пудрою, що виблискує в променах призахідного сонця.

Вітерець промчав уздовж серпанкових завіс на стінах покою. Солодкий аромат квітів цитрини просочувався крізь різьблену дерев'яну ширму перед виходом до тераси, шепочучи про тепер недосяжну свободу.

То був мій вибір. Пам'ятати Шиву.

— Я не ношу намист, — сказала Шахразида, коли інша дівчина взялася застіпати величезну прикрасу, оздоблену самоцвітами, у неї на шії.

— Це дарунок каліфа. *Ханум*¹, ви повинні це надіти.

¹ Ханум (*тюрк.*) — пані, дама, красуня. Шанобливе звертання до жінки.

Шахразида дивилася на тендітну дівчину з іронічним недовір'ям.

— А якщо ні? Він мене вб'є?

— Прошу вас, *ханум*. Я...

Шахразида зітхнула.

— Гадаю, саме час усе прояснити.

— Так, *ханум*.

— Мене звуть Шахразида.

— Я знаю, *ханум*, — дівчина знічено відвела очі, перш ніж обернутися, щоб подати Шахразида її золочену накидку. Коли дві молоді жінки опустили важкі шати на сяйливі плечі Шахразида, вона оглянула завершений образ у дзеркалі.

Її опівнічні коси виблискували, як відполірований обсидіан¹, а карі очі були обведені чорним кохлем² і рідким золотом. Посеред чола — сльоза рубіна завбільшки з великий палець; йому до пари — ще один на тоненькому ланцюжку навколо її оголеного стану: він ледь торкається шовкового пояса шароварів. Сама накидка — з білого дамасту³, гаптована сріблом і золотом. Химерний візерунок ставав хаотичнішим, опускаючись до ніг.

Я схожа на позолоченого павича.

— Невже вони всі були такими сміховинними? — запитала Шахразида.

¹ Обсидіан — природне скло вулканічного походження. Має глибокий чорний колір.

² Кохль (також сурма, каял) — стародавня косметика для очей, її використовували як підводку чи олівець і традиційно виготовляли з антимоніту.

³ Дамаст — декоративна тканина (зазвичай шовкова), одно- або дволицева з малюнком (найчастіше квітковим), утвореним блискучим атласним переплетенням ниток на матовому тлі. Назва тканини походить від міста Дамаск у Сирії.

І знову служниці сполохано відвели очі.

Я впевнена, що Шива не мала такого безглузлого вигляду...

Обличчя Шахразида посуворішало.

Шива напевне була прекрасна. Прекрасна й сильна.

Її нігті вп'ялися в долоні крихітними півмісяцями сталеві рішучості.

На тихий стукіт у двері обернулися всі три дівчини, водночас затамувавши подих.

І попри віднайдену силу духу, серце Шахразида закалатало.

— Чи можна ввійти? — розітнув тишу м'який голос її батька, в якому вчувалося благання та безмовне прохання пробачити.

Шахразида повільно й обережно видихнула.

— *Бабо*¹, що ти тут робиш? — мовила вона терпляче й водночас насторожено.

Джагандар аль-Хайзуран почовгав до покоїв. Його бороду та скроні померejala сивина, а в карих очах мерехтіли міриади барв — наче в розбурханому морі.

Він тримав троянду, яка ось-ось мала розпуститися: її пелюстки були безбарвні в центрі та спалахували прекрасним ліловим кольором по краях.

— Де Ірса? — запитала Шахразида стривожено.

Батько сумно всміхнувся.

— Удома. Я не взяв її із собою, хоч вона й брикалася та лютувала до останнього.

Хоча б у цьому він не зневажив мого бажання.

¹ *Баба* (турк.) — батько, отче. Шанобливе звертання до старшого чоловіка.

— Тобі слід бути з нею. Цієї ночі ти їй потрібен. *Бабо*, будь ласка, виконай мою волю. Зроби так, як ми домовлялися, — вона взяла його за вільну руку й міцно стиснула, цим жестом благаючи дотриматися задумів, які виклала йому кількома днями раніше.

— Я... не можу, дитино, — Джагандар схилив голову. Плач здіймався в його грудях, а худі плечі тремтіли від скорботи. — Шахразидо...

— Будь сильним. Заради Ірси. Обіцяю, усе буде добре, — Шахразида піднесла долоню до батькового обвітреного обличчя й витерла сльози з його щік.

— Не можу. Як подумаю, що це, ймовірно, твій останній захід сонця...

— Він не буде останнім. Я побачу й завтрашню вечірню зорю. Присягаюся тобі.

Джагандар кивнув, хоч його страждання аж ніяк не полегшилися. Він випростав руку з трояндою.

— Остання з мого саду. Вона ще не розквітла, але я хотів подарувати її тобі на згадку про дім.

Потягнувшись до квітки, дівчина всміхнулася: любов між ними була значно глибшою за просту вдячність. Батько зупинив її рух. Усвідомивши причину, вона запротестувала.

— Ні. Щонайменше в цьому я можу зробити щось для тебе, — пробурмотів батько ледь чутно.

Він дивився на троянду, насупивши брови й розтуливши рота. Одна зі служниць кашлянула в кулачок, друга спустила очі.

Шахразида терпляче чекала. З розумінням.

Троянда почала розпускатися. Пелюстки розгорталися, наче їх підштовхувала невидима рука. Коли квітка розвилася, простір між ними сповнив вишуканий аромат — солодкий